

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Povprečna številka 15 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

136. številka.

V Ljubljani, v torek, dne 14. decembra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Zadopise in rokopise za list: Uredništvo: "Rdečega Prapora", Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo "Rdečega Prapora", Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Politika številka.

Avstrija je anektirala Bosno in Hercegovino in angažirala tako svoje boje in gospodarske moči na balkanskem polotoku. Ker je afriški in azijski kontinent vsled enotnega postopanja Anglije, Francije in Rusije centralnim velevlastim Nemčiji, Avstriji in Italiji zaprt, je za njih ekonomičen razvoj odprta edina pot na orient preko balkanskega polotoka. Industrijsko mogočna Nemčija mora iskati svoj izvoz med balkanske narode, Maloazijo in Mezopotamije, kjer je itak demarno angažirana z maloazijsko železnico. Italija nima drugega torišča nego balkanski polotok in bližnji orient; isto velja tudi za Avstrijo. Vsled tega se suče danes vsa evropska in svetovna politika okoli balkanskega vprašanja in le ta ima le dve mogoči rešitvi.

1. Ali Avstrija dá polno avtonomijo vsem svojim narodom v Cis- in v Transljataniji, napravi mogočno jugoslovansko skupino, ter pritegne tako mirnim potom v svoj delokrog tudi Srbe črnogorske in kraljevine, Bolgare in Macedonce, ali pa 2. vojnim potom. Kako, odgovore jasno in nedvomno sledeče številke:

Vojne sile evropskih držav:

Trozveza: Nemčija, Italija in Avstrija ima skupaj 50 korov (voj)

poljskih topov	9544
mož	4,550.000
oklopnač	61
križarjev	100
s topovi	4202
torpedovk	238
podmorskih čolnov	12

II. Francija in Rusija:

vojev (Francija 20, Rusija 26)	46
topov	8972
mož	4,085.000

Francija, Rusija in Anglija na morju:

oklopnač	106
križarjev	208
s topovi	8635
torpedovk	533
podmorskih čolnov	158

Vojna sila na suhem je približno enaka, ugodnejša pa je centralna lega trozveze, dočim je na morju odločna premoč trozveze Francije, Rusije in Anglije. Ker pa je Italija za orient tekmovalka Avstrije, je nje združitev v trozvezi z Nemčijo in Avstrijo nenaravna, zato je dosedaj služila le, da se je Italija gospodarsko razvila. Italija sama ima:

vojev	12
topov poljskih	1680
mož	800.000
oklopnač	17
s topovi	1310
torpedovk	105
podmorskih čolnov	7

Ako se Italija odcepi od trozveze ter pristopi četverozvezi: Francija, Rusija in Anglija potem ima le-ta:

vojev	58
topov	10.652
mož	4,885.000
oklopnač	123
križark	244
s topovi	0.945
torpedovk	638
podmorskih čolnov	165

dočim ostane dvozvezi Nemčiji in Avstriji:

vojev	38
poljskih topov	7864
mož	3,750.000
oklopnač	44
križark	64
s topovi	2892
torpedovk	133
podmorskih čolnov	5

Kakor hitro pristopi Italija četverozvezi, potem je položaj Nemčije in Avstrije obupen na kopnem in na morju ter odreže Avstrijo in Nemčijo od balkana in orienta, ki se potem razdeli med velevlasti četverozveze, vsled česar pride Italija do velikega političnega in gospodarskega razvoja, po katerem stremi.

III. Sointeresirane balkanske države Črnagora, Srbija, Rumunija in Bolgarija pa kažejo sledeče moči:

Bolgarija	190.452 mož
Srbija	352.922 >
Črnagora	37.200 >
Rumunija	287.250 >

proti njim Turčija z 1,683.000 mož, od katerih je pol na papirju.

Male balkanske države se toraj združene proti Turčiji dovolj močne, da razbijejo in potisnejo Turčijo iz Evrope. Le-ta ima zato danes edino zaščitnico v Avstriji in Nemčiji. Tako kažejo številke topov, mož in oklopnač pot Avstriji ter jej stavljajo «aut, aut». Ali dá Avstrija svojim in balkanskim narodom svobodo in stremi tako naravnim potom po onem gospodarskem razvoju, ki jej gre po številu prebivalstva in po preugodni geografski legi, ali pa tira brezupno in brezglavo politiko v interesu velike Nemčije in žene milione delavskih in kmečkih glav na krvavo bojišče.

Zato kličemo: Proletarci celega sveta, združite se!

Državni zbor.*)

Dunaj, 10. decembra. Včeraj je posegal v proračunsko razpravo finančni minister dr. Bilinski, ki je čutil težavnost svojega položaja in jo je hotel premagati z dovtipi. V začetku svojega govora je omenjal razliko med prejšnjimi proračunskimi provizoriji, ki so se v stvari vjemali z rednimi proračuni in sedanji, ki izkazuje štiri milione kron primanjkljaja, kateri bi se imeli pokriti z novimi davki. Idealno bi se bil moral skleniti proračun in dotični davki že v decembru in sočasno bi se bilo imelo poskrbeti še za pokrije daljših 27 milijonov. Ker je to fizično nemogoče, je bila vlada prisiljena, predložiti proračunski provizorij in izvršiti takozvano davljene proračuna, ker ne obsega pokritja iz novih davkov.

Če se provizorij ne bi sklenil, bi morala vlada prihraniti ne le manjkajočih 42 milijonov normalnega deficita in prej omenjenih 27 milijonov, torej skupaj 69 milijonov, temveč tudi še 18 milijonov za odplačevanje dolgov; če se pa sklene provizorij in dovoli najetja posojila za 109 milijonov, bi se moralo zapostaviti le omenjenih 60 milijonov. Sicer ne bi mogla vlada napraviti na državnih železnicah investicij za 89 milijonov. Vprašanje davkov se mora kakorkoli rešiti. Minister odklanja nezasišana očitjanje, da je predložil napačen proračun, da je primanjkljaj le izmišljen. (Kaj pa je z nasprotnim očitjanjem, da ni bil izkazan ves resnični deficit? Nadalje odklanja očitjanje, da bi bil sovražnik industrije. Resnica je — pravi — ravno nasprotna.

*) Za zadnjo številko prepozno došlo.

Za ministrom je govoril italijanski klerikalec Bugatto, ki se je zavzemal za italijansko pravno fakulteto; potem Starorusin Hlibovickij, ki je dejal, da se nobena vlada ni bila tako odvisna od Prusije kakor sedanja. Nemški liberallec Bachmann je obsojal obstrukcijo.

Češki socialni demokrat Aust je razglabal, kaj bi moral biti proračun. Prvo leto ljudskega parlamenta je bilo plodovito, drugo pa je postalo neplodno vsled obstrukcije in nezmožnosti vlade. Davčni načrt, ki ga je predložila vlada, je iz socialnih razlogov nesprejemljiv. Sedanja vlada je vlada bele človeške bestije. V političnem, socialnem in kulturnem oziru je Avstrija na predzadnjem mestu v Evropi. Ne more trpeti, da se izdaja za ljudske sole 6 milijonov, za cerkvene potrebe pa 27 milijonov, kakor v predležečem proračunu. Govornik ostro kritizira vohunstvo, ki se zanaša med učiteljsvo na Češkem in navaja razne slučaje preganjanja učiteljav. Starostno zavarovanje se ne gane nikamor, za bolniške blagajne ne skrbi vlada nič, zbrovalni zakoni se prezirajo. Taki vladi se ne more svetovati nič drugega, kakor da naj čim prej demisionira. (Živahno odobravanje.) Potem sta govorila se Chiari in Stark.

Dunaj, 10. decembra. Danes se je v državnem zboru nadaljevala prvo čitanje proračunskega provizorija. Govoril je češki realist profesor Drtina. Potem je govoril socialni demokrat Resel, ki je ostro napadal Bienertovo vlado in kritiziral nezmislno politike meščanskih strank. Glavne podatke iz njegovega govora objavimo posebej. Za njim je prišel na vrsto nemški radikalec Kroy, ki je znan zaradi svojega spletkarstva proti železničarski organizaciji in zaradi svoje čudovite kariere kot železniški uradnik. Dalje je govoril dr. Susteršič, ki je tudi napadal vlado in zagovarjal taktiko svoje stranke.

Seja klubskih načelnikov.

Dunaj, 10. decembra. Včeraj so imeli klubski načelniki konferenco, na kateri je trgovinski minister Weisskirchner naglašal, kako nujno je, da se izvrši prvo čitanje trgovinskega pooblastilnega zakona. Poslanec Seitz je v imenu socialno-demokratske zveze pritrtil, da je rešitev pooblastilnega zakona nujna; potem bi pa morali priti na vrsto zakoni za trgovske uslužbence in pomožne delavce ter razširjenje zavarovanja za nezgode na stavbinske delavce. Dr. Adler je priporočal, da bi se pooblastilni zakon odkazal odseku brez prvega čitanja. Steinwender je ugovarjal temu v imenu nemških agrarcev, rusinski klub pa sploh ni zadovoljen, da bi se razpravljalo ta zakon. Princ Lichtenstein je zahteval za krščanske socialce podpredsedniško mesto v narodnem odseku. Dr. Adler je upozarjal, da imajo socialni demokratje samo v dveh odsekih predsedništvo ter je zahteval z ozirom na moč stranke, da se ji prepusti predsedništvo v narodnem in v učnem odseku. Pravi škandal je pa, kar se uganja z druginjskim odsekom, ki je eden najnujnejših in najvažnejših. Da do danes še ni konstituiran, je prava sramota. Za danes je sklicana nova konferenca.

Friedjungov proces. Dunaj, 10. decembra. Večino včerajšnje seje je porabil Friedjung za svoj obrambni govor. Bistveno ni povedal nič novega. Ponavljal je z drugimi besedami, kar je bil napisal

H. Sutfner
Ljubljana :: Mestni trg
razposilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.
Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoea K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5.—. 36

Občni zbor

„Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“
se vrši

v sredo, dne 15. decembra ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani pivarne pri Hafnerju na Sv. Petra cesti.

- DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora.
 2. Poročilo upravnega odbora.
 3. Poročilo računov.
 4. Poročilo nadzorstva.
 5. Volitev 2 članov upravnega odbora.
 6. Volitev vseh nadzornikov in namestnikov.
 7. Predlogi in nasveti.

Vstop dovoljen s čla n s k o legitimacijo; žene naj pridejo s svojimi soprogi, oziroma, če so ti zadržani, z možovo legitimacijo, oziroma s potrdilom o oddanih znamkah, katero naj pa vsak s seboj prinese 2-3

HIŠA

z velikim vrtom, v kateri se nahaja gostilna, se takoj pod ugodnimi pogoji proda.
Hiša se nahaja v bližini Ljubljane.
Ponudbe na 4-2
L. TOMAŽIČ
Spodnja Šiška štev. 77.

Vsi, ki se čutilite trudne in slabotne, ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačati svoje pregnane in utrujene živce, ste nervozni, neodločni, bolelni in oslabei zaradi oslabljivih bolezni; vsem doječim materam, dojljam in dojenčcem, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim priporočamo živce utrjujoče, okrepčujoče in kri tvoreče hranivo, ki se imenuje **Sladin**, t. j. doktorja pl. Trnkoczya sladni čaj. S sladinom se prihrani 50% na siroških in gospodinjstvu. Vse to dokazujejo tisoči izpričeval. En zavoj 1/2 kg velja 50 vinarjev. Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkoczya, Ljubljana. 52-13

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

A. Zupančič
knjigovez v Ljubljani
Slomškova ulica hiš. štev. 31
priporoča svojo nanovo urejeno

*** knjigoveznico ***
za prijazna naročila vsakovrstnih v knjigoveško stroko spadajočih del. 3
Razun vezanja raznih knjig za knjižnice in šolsko rabo se še posebno priporoča za naročila trgovskih knjig (protokolov), različnih map, vzorčnih knjig in vsakovrstnih kartonaz. Izdeluje tudi okvirje in passepartout, prikladne za različne podo, fotografije i. t. d.
Cene nizke. Postrežba točno

Restavracija „International“

v Ljubljani, ob Resljevi cesti št. 22 v bližini južnega kolodvora se priporoča. Točijo se pristna vina in izborno sveže pivo.
Gorka in mrzla jedila.
Na razpolago je lep senčnat vrt in salon.
Kegljišče.
Postrežba točna. Cene zmerne.
Na obilen poset vabi **Marija Petrič** restavraterka.
21-19

Močenje postelje

30-10
se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.
Zavod „Sanitas“
Velburg P 348 (Bavarsko.)

Častiti gospod
Gabrijel Piccoli
lekarnar
52-5 v Ljubljani.
Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.
Z odličnim spoštovanjem
Josip Sterle
posestnik in premiran medvedji lovec v Koritnoah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

AMERIKA

Kdor se za AMERIKO zanima dobi na željo brezplačno pojasnila za najboljšo vožnjo v Ameriko.
CESARSKI PARNIKI (KAISER-SCHIFFE):
Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cäcilie dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm dolg 202 metra
Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov
pripeljejo potnike v 6 do 7 dneh iz Bremena v Novijork.
Odhod iz Bremena vsak torek.
Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena; kdor se hoče voziti na cesarskih parnikih, more potovati sigurno brez zaprek, ker nima nihče pravice, da bi mu to zabranil. Vsakemu je dano na prosto voljo, da sme za svoj denar, na lastne stroške potovati kamor hoče.
F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.
Oprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstralijo in Afriko. 286 8-4
Najnižje cene! Dobra postrežba!

AUSTRO-AMERICANA
NEW YORK
Potniki v Ameriko kateri želijo dobro po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Hmelc
v Ljubljani Kolodvorova ulica št. 31
Kavarna Unione v Trstu

V založbi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani je ravnokar izšel

Žepni koledar

za delavce sploh in prometne uslužbence za navadno leto 1910.

Ta koledar izhaja že **deseto leto**. Vsebina mu je med drugim naslednja: Koledar. Tabela za železničarje. Množilna razpredelnica. Kolkovne lestvice. Poštni tarif. Inozemske denarne vrednosti. Stara mera in nova. Koliko plačam osebne dohodnine. Koliko plačam vojne takse. Nekaj dogodkov iz zgodovine. Vzhod, ki se dviga. Alkohol in železničarji. Žena in socialistični tisk. Drobiž in beležke za vsak dan v letu. — Razun te vsebine prinaša koledar sliko sodruga Etbina Kristana.
Ta bogata vsebina priča, da je koledar vsega priporočila vreden za vsakogar. Razpošiljati se prične takoj. Organizacije in posamezne naročnike kar najuljudneje prosimo, da ga naroče čimprej, zakaj pošiljatev more biti le tedaj točna, če se naročniki zglase pravočasno.
Cena v platno vezanemu izvodu je 80 vin., po pošti 10 vin. več.
Zaupniki organizacij, ki naroče več izvodov, dobe 10% popusta.
Pri naročilih na posamezne izvode se priporoča, da se pošilja denar naprej, drugače se izvrši naročilo po povzetju.
Naročila in denar je poslati
Opavi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.